

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	1
Kaupunginhallitus	229	25.05.2016	4	
Kaupunginvaltuusto	89	30.05.2016	5	

5750-2016 (010, 011)

Turun kaupungin strategiaraportti 2015

Tiivistelmä: -

Kh § 229

Strategian ja kehittämisen vastuualue, strategia- ja kehittämisjohtaja Jussi Vira 19.5.2016:

Turun kaupungin strategiahierarkia on esitetty kuvassa 1. Strategiaraportissa keskitytään kaupunkistrategian sekä strategisten ohjelmien etenemisen seurantaan.

Kuva 1: Strategiahierarkia.

Kaupunkistrategian etenemistä kuvataan indikaattoreilla, jotka ovat monipuolisesti koko kaupungin kilpailukyvyyn ja hyvinvoinnin kehityksestä kertovia mittareita. Ne ovat pääosin kansallisia tilastotietoja, joille on pidemmän aikavälin vertailuarvoja myös muista kaupungeista. Indikaattorit kuvaavat välillisesti kaupungin toiminnan vaikutusta. Silloin kun ne kehittyvät myönteiseen suuntaan suhteessa aiempaan tilanteeseen tai verrokkikaupunkeihin, voidaan strategian toteutusta pitää onnistuneena. Vertailemalla voidaan myös eliminoida suhdanteiden aiheuttamat muutokset mittaustuloksissa.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	2
Kaupunginhallitus	229	25.05.2016	4	
Kaupunginvaltuusto	89	30.05.2016	5	

Strategisten ohjelmien toimeenpanon mittarit syntyvät sopimusohjausprosessin tuloksena ja kuvaavat valittujen strategisten linjausten toteutumista. Linjatukset alataavoitteineen muuntuvat sopimusohjausprosessissa toimenpiteiksi toimialojen strategisissa ja operatiivisissa sopimuksissa. Näistä edelliset laaditaan kaupunginhallituksen ja lautakuntien välillä ja jälkimmäiset lautakuntien ja toimialojen välillä. Samalla toimenpiteille sovitaan niiden edistymistä kuvaavat mittarit tavoitearvoineen. Strategisten ohjelmien toteutumisen arviointi tapahtuu käytännössä toimialojen strategisten sopimusten toteutumista seuraamalla sekä strategisten ohjelmien linjauksiin kytkettyjen hankkeiden ja projektien etenemistä arvioimalla.

Kaupunkistrategian seuranta 2015

Turun väestö kasvoi vuonna 2015 hieman vajaalla 2100 uudella kuntalaisella. Kuntien välisessä muuttoliikkeessä Turku oli Helsingin ja Vantaan jälkeen kolmanneksi suosituin muuttovoittaja ja Turun saama muuttovoitto onkin kasvanut trendinomaisesti vuodesta 2007 saakka. Mielikuvakyselyn (2016) mukaan Turku oli suomalaisten mielestä toiseksi suosituin kunta Tampereen jälkeen. Yrittäjille suunnatussa kyselyssä Turun elinkeinopolitiikka arvioitiin (2014) Suomen neljänneksi parhaiten onnistuneeksi kunnaksi suurten kaupunkien joukosta.

Vuoden 2015 osalta ehdottoman positiiviseksi asiaksi voidaan nostaa meriteollisuuden toimialan liikevaihdon kehitys, kun saksalainen Meyer Werft lunasti Turun telakan ja on saanut hankittua ison, vuosiksi eteenpäin ulottuvan tilauskannan. Toiseksi strategisesti merkittäväksi asiaksi voidaan nostaa kasvihuonepäästöjen vähentäminen, jossa Turku on edellä hiilineutraaliuteen vuonna 2040 tähtäävää tavoitetta. Positiivista oli myös lentoaseman matkustajamäärien kehitys. Matkustajamäärä nousi vuonna 2015 viitisen prosenttia ja kehitys on jatkunut samankaltaisena vuoden 2016 aikana.

Työttömyysaste on edelleen korkea. Vuoden 2015 lopun 17,7% työttömyysaste kasvoi edellisestä vuodesta 0,4 prosenttiyksikköä. Kasvuvauhti oli hieman koko maan vastaavaa alhaisempi. Myös pitkäaikaistyöttömien määrä jatkoi kasvuaan edellisestä vuodesta. Nuorisotyöttömien osuus kaikista työttömistä kuitenkin laski vuoden 2015 aikana. Osin työttömyydestä johtuen Turun taloudellinen huoltosuhde on kuudesta suurimmasta kaupungeista toiseksi korkein.

Seutukuntaohjelmassa tarkastelussa Turun seutukunnan aseman kehitys on positiivinen, sillä BKT/asukas –vertailussa Turun seutukunta oli Helsingin seutukunnan jälkeen toiseksi suurin. Haasteita Turun seutukunnalle aiheuttaa erityisesti tutkimus- ja kehittämismenojen vähäisyys. Yritysten T&K-menojen osuus on selvästi muita suuria seutukuntia pienempi.

Turkulaisten koettu elämänlaatu on parantunut. Turkulaisista yli 70 prosenttia kokee elämänlaatunsa vähintään hyväksi. Myös koettu terveys on hieman parantunut ja yksinäisyyden kokeminen vähentynyt vuoteen 2010 verrattuna. Lastensuojelun kustannukset ovat verraten korkeat, mutta toisaalta tukitoimien piirissä olevien osuus on laskenut. Nuorisotakuun toimenpiteet ovat tuottaneet tulosta ja koulutuksen ulkopuolelle jääneiden osuus on laskenut trendinomaisesti vuodesta 2010.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	3
Kaupunginhallitus	229	25.05.2016	4	
Kaupunginvaltuusto	89	30.05.2016	5	

Työttömyyden lisäksi haasteita toiminnan suunnittelulle asettaa kaupungin asuinalueiden eriytyminen. Alueellisesti Turussa on melko suuria eroja koetun hyvinvoinnin, työttömyyden ja tulotason välillä. Myös väestöryhmittäisessä hyvinvoinnin kokemisessa on eroja. Väestöryhmätarkasteluiden osalta heikoin tilanne on yksinasuvilla. Lisäksi myös yksinhuoltajien tilanne on useilla eri mittareilla huono. Vastaavasti korkeasti koulutetut ja kahden aikuisen lapsiperheet pärjäävät eri mittarein tarkasteltuna erittäin hyvin.

Hyvinvointi ja aktiivisuus –ohjelman eteneminen 2015

Muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta ohjelman linjauksiin on määritelty sopimuksissa mittarit tavoitetasoineen sekä toteutettu toimenpiteitä. Kaikki teemat ovat edenneet tavoitteiden suuntaisesti.

Hyvinvointi ja aktiivisuus -ohjelman toimeenpanoa tukee poikkihallinnollinen hyvinvoinnin ohjausryhmä, jossa on johtotason edustus kaikilta toimialoilta sekä konsernihallinnosta. Ohjausryhmä linjasi sopimukseen kolme merkittävää hyvinvointia edistävää teemaa.

1. Ylipainoisuuden ja liikalihavuuden vähentämiseksi toteutettiin muun muassa useita tuhansia kaupunkilaisia tavoittanut Koko kaupunki askeltaa –kampanja. Kaupunkisuunnittelulla tuettiin asukkaiden pyöräilyä ja kävelyä.
2. Nuorisotyöttömyyden vähentämiseen vaikutettiin käynnistämällä Ohjaamo-toiminta ja Tuttu-hanke.
3. Pitkäaikaistyöttömien aktivoimiseksi käynnistettiin muun muassa Party-hanke.

Ohjelmatyössä korostuvat ehkäisevä työ ja poikkihallinnollinen yhteistyö.

Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen

Hyvinvoinnin puitteiden luomisessa tilojen avaaminen laajemmin kuntalaisten käyttöön on edennyt. Kolmannen sektorin kumppanuusmallia ja avustusjärjestelmää kehitettiin poikkihallinnollisena yhteistyönä.

Painopisteen siirtämisessä ehkäisevään työhön on tapahtunut joitakin merkittäviä parannuksia, kuten lastensuojelun painotusta avohuoltoon. Sairaanhoidopiirin kanssa kehitetään muun muassa psykiatrian palveluita. Kuntouttavan hoidon ja suun terveydenhuollon kehittämistyö jatkuu. Terveysasemilla kehitetään hoitoon pääsyä ja kohdennettua matalan kynnyksen palvelua.

Raskaammissa palveluissa on onnistuttu erityisesti vanhus- ja vammaispalveluiden laitoshoidon purkamisessa ja lasten sijaishuollon muuttamisessa perhehoitoon painottuvaksi. Varsinkin ikäihmisten hoito- ja palveluketjuja on kehitetty siten, että VSSHP:n siirtoviivepäivät ovat selvästi vähentyneet.

Osaava ja oppiva kaupunkilainen

Yrittäjille luotiin mahdollisuuksia käynnistää uutta varhaiskasvatuksen palvelutuotantoa ja toiminta laajenikin viidellä päiväkodilla. Myös palveluohjausta kehitettiin ja chat-avusteinen asiakaspalvelu vakiinnutti asemansa. Päivähoitopaikka pystyttiin tarjoamaan lakisääteisessä ajassa. Varhaiskasvatus palkittiin

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	4
Kaupunginhallitus	229	25.05.2016	4	
Kaupunginvaltuusto	89	30.05.2016	5	

alle kouluikäisten lasten hyvinvoinnin ja liikkumisen ohjelman toteuttamisesta Paavo Nurmi-palkinnolla.

Perusopetuksessa lähikouluperiaatteen mukainen toiminta jatkui ja opetus-suunnitelmauudistukseen panostettiin laajalla koulutus- ja kokeilutoiminnalla. Kielivalikoima on edelleen laaja ja erikoisluokkien toiminta jatkui. Oppilasmäärä erityisesti alakouluissa kääntyi nousuun, mutta erillisrahoituksen ansiosta ryhmäkokoja ei kasvatettu.

Nuorisotakuun ohjausryhmä tuki Nuorisotakuu 2017 –vision toteutumista. Perusopetuksesta valmistuneista 98,5 % sijoittui toiselle asteelle ja toisen asteen läpäisy on pysynyt valtakunnan keskiarvon yläpuolella. Poikien osuus lukioissa on noussut. Nuorten aikuisten osaamisohjelma on tukenut nuorisotakuuta ja alle 30-vuotiaita oli aikuiskoulutuksessa lähes 2000.

Aktiivinen kaupunkilainen

Teeman kaikkia linjauksia on vuoden 2015 aikana edistetty usealla toimialalla ja niiden yhteistyönä hyödyntäen asukastietoa ja tutkimuksia. Aktiivisuuden lisääntymisestä kertovat useat palvelujen käyttövolyymeja kuvaavat mittarit. Erityishuomiota on kohdistettu sosioekonomisesti haastavassa asemassa olevien palvelutuotteisiin, kuten Kimmoke-rannekkeeseen, sekä toimialojen yhteiseen palveluohjauksen ja palveluketjujen kehittämiseen ikäihmisten oma-toimisen toimintakyvyn ylläpitämiseksi.

Runosmäen alueella vakiinnutettiin toimialojen yhteistyö asukkaiden aktiivisuuden edistämiseksi ja työ käynnistettiin useilla muilla asuinalueilla. Keskeistä on ollut asukkaiden osallistaminen suunnitteluun ja toteutukseen esimerkiksi Illallinen Turun taivaan alla –tapahtumissa, turvallisuuskävelyillä sekä Tapaa Turku –tilaisuuksissa. Kaupungin eri vaikuttajaryhmien yhteistyötä ja toimintaedellytyksiä tehostettiin.

Turun asema eurooppalaisena kulttuurikaupunkina näkyi uuden Unelmien museon osallistavassa ideoinnissa, orkesterin kansallisesti ja kansainvälisesti näkyvissä tuotannoissa, Rock Academy –toimintamallissa sekä kirjaston digitaalisuutta tukevilla palveluilla.

Päivittämistarpeet Hyvinvointi ja aktiivisuus -ohjelmaan

Toimintaympäristön merkittävin muutos vuonna 2015 oli turvapaikanhakijoiden määrän ripeä ja runsas kasvu. Päivittämistarpeena esitetään uusi alata-voite linjaukseen 2.1.1. ”Varaudutaan maahanmuuttajien määrän kasvuun toimialojen yhteistyönä asumisen, peruspalvelujen joustavuuden ja turvallisuuden näkökulmista.”

Kilpailukyky ja kestävä kasvu ohjelman eteneminen 2015

Kilpailukyky ja kestävä kasvu -ohjelma eteni vuonna 2015 pääsääntöisesti hyvin. Ohjelman teemojen toimeenpanoa tukevat poikkihallinnolliset ohjausryhmät, joista Kilpailukyky ohjausryhmä vastaa Yrittävä ja osaava kaupunki-teemasta, kaupungin johtoryhmä Vaikuttava ja uudistuva kaupunki –teemasta ja Maankäytön ohjausryhmä Rakentuva kaupunki ja ympäristö –teemasta.

Yrittävä ja osaava kaupunki

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	5
Kaupunginhallitus	229	25.05.2016	4	
Kaupunginvaltuusto	89	30.05.2016	5	

Sopimus Turun seudun elinkeinoyhteistyöstä uudistettiin ja rakenteelliset uudistukset käynnistettiin. Innovaatiopalvelujen kokoaminen yhteen on konkreettisesti käynnissä. Yleisten innovaatiopalvelujen lisäksi tuotettaviin erityispalveluihin ja kehitysalustoihin kerättävä ulkoinen rahoitus lisääntyi toimintavuoden aikana merkittävästi. Liikenneviraston teettämä selvitys Turun ja Helsingin välisen oikoradan aluetaloudellisista ja liikenteellisistä vaikutuksista valmistui. Selvitys suosittaa oikoradan toteuttamista yhtenä hankkeena ja varsinaisen suunnittelun aloittamista pikaisella aikataululla. Lentokentälle on tehty merkittäviä investointeja houkuttelevuuden ja aktiivisuuden lisäämiseksi.

Kaupungin uusi työllistämistoiminnan malli otettiin käyttöön. Tässä yhteydessä perustettiin työllisyyspalvelukeskus, johon keskitettiin kunnan tehtäviin kuuluvien työllisyyspalvelujen toteuttaminen. Teknologiateollisuutta palvelevaa Turku Future Technologies –verkostoa koskevat sopimukset solmittiin toimintavuoden lopulla ja toiminta käynnistyi vuoden 2016 alusta.

Vaikuttava ja uudistuva kaupunki

Vaikuttava ja uudistuva kaupunki –teeman linjauksia ja alatavoitteita toteutettiin vuoden 2015 aikana laaja-alaisesti. Merkittäviä kehittämishankkeita lähdettiin toteuttamaan yhteistyössä muiden kuntien, yritysten ja korkeakoulujen kanssa sekä kaupungin omina hankkeina.

Digitaalisten palvelujen kehittämisohjelma DriveTurussa kuntalaisille luotiin uusi verkkosivusto ja palvelualue, joka toimii päätelaiteriippumattomasti ja käyttäjän paikkatietoa hyödyntäen. Käyttäjä saa ajasta ja paikasta riippumattomasti tietoa kaupungin palveluista ja hänet ohjataan mahdollisimman helposti olemassa olevien digitaalisten palvelujen pariin. Samaan aikaan työntekijöiden digitaaliselle työpöydälle laadittiin periaatteet ja rakennettiin valmiudet tulevista digitaalisista palvelukanavista tuleviin yhteydenottoihin ja herätteisiin.

Osana suurten kaupunkien 6Aika-hankkeen Asiakkuus ja osallisuus –painopistealuetta käynnistetyin monikanavaisen asiakaspalveluiden toimintamallin kehittäminen aloitettiin. Toimintamallin tavoitteena on pyrkiä parantamaan palveluntuottajien tarjoamien palveluiden kysyntää, helpottaa uusien yrittäjien markkinoille tuloa, sekä pyrkiä vastaamaan monikanavaisesti kuntalaisten tarpeisiin.

Syksyllä 2015 käynnistettiin myös Tietojohdamisen hanke. Hankkeen visiona on luoda kuntasektorin edistyksellisin strategisen johtamisen malli, jossa yhdistyvät strateginen tavoiteasetanta ja toimeenpano, väestöpohjainen kysynnän ja tarjonnan suunnittelu sekä kehittämisen johtaminen.

Vuoden 2015 aikana otettiin käyttöön myös strateginen hankesalkku. Kaupungin kärkihankkeiksi valittiin

1. Kaupunkikeskustan elinvoiman turvaaminen ja uudistaminen,
2. Kupittaaan kampus- ja tiedepuistoalueen kehittäminen,
3. Palveluohjaus paljon palveluita käyttäville sekä
4. Palvelujen digitalisoiminen.

Rakentuva kaupunki ja ympäristö

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	6
Kaupunginhallitus	229	25.05.2016	4	
Kaupunginvaltuusto	89	30.05.2016	5	

Rakentuva kaupunki ja ympäristö –teemaa toteutetaan hankkeiden ja projektien kautta. Käynnissä olevat hankkeet ja projektit etenevät suunnitelman mukaisesti.

Kaupunkikonsernin toimenpiteet ilmastopolitiikan toteuttamiseksi ovat olleet onnistuneita. Kaupungin konserniyhtiöiden ja yhteistyökumppanien investoinnit Turun seudun energiajärjestelmän uudistamiseen vuosina 2014 – 2017 ovat yhteensä 300 miljoonaa euroa. Investointien tuloksena vuoteen 2020 mennessä suurin osa lämmöstä ja sähköstä tuotetaan uusiutuvilla energialähteillä. Energiajärjestelmässä saavutetaan tekninen valmius hiilineutraaliin sähkön ja lämmön tuotantoon.

Myös kaupunkiseudun yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän kehitys etenivät vuonna 2015 ilmastopolitiikan tavoitteiden mukaisesti. Keskeisenä välineenä kehityksen ohjauksessa toimi MAL-aiesopimus alaohjelmineen sekä Turun kaupunkiseudun rakennemalli 2035. Turku hoiti toimeenpanon koordinaation.

Päivitystarpeet Kilpailukyky ja kestävä kasvu -ohjelmaan:

Kilpailukyky ja kestävä kasvu –ohjelman linjauksille tai alatavoitteille ei esitetä päivityksiä.

Kaupunginvaltuuston strategiatyöpaja 9.5.2016

Kaupunginvaltuuston strategiatyöpajassa kaupungintalolla 9.5.2016 käytiin läpi Kaupunkistrategian indikaattoreita ja arvioitiin mahdollisia päivitystarpeita Kaupunkistrategiaan ja strategisiin ohjelmiin. Keskeisimmiksi indikaattoreiksi nousivat:

- Työttömyysaste
- Alueiden eriytyminen
- Koettu elämänlaatu
- Yrittäjien mielikuvat elinkeinopolitiikasta
- Kasvihuonepäästöjen vähentäminen
- Muuttoliike

Vaikka varsinaisia strategisiin linjauksiin kohdistuvia päivitystarpeita ei nousut esille, näihin asioihin vaikuttamiseen on kaupungin strategiatyössä kiinnitettävä erityistä huomiota.

Seuraava Kaupunkistrategian indikaattori esitetään poistettavaksi:

- Vapaa-ajan asuntojen määrä

Oheismateriaali 1 Strategiaraportti 2015

Kaupunginjohtaja Aleksi Randell:

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	7
Kaupunginhallitus	229	25.05.2016	4	
Kaupunginvaltuusto	89	30.05.2016	5	

Ehdotus Kaupunginhallitus päättää

- merkitä strategiaraportin 2015 tiedoksi.

Lisäksi kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että

- linjaukseen 2.1.1 lisätään alatavoite: "Varaudutaan maahanmuuttajien määrän kasvuun toimialojen yhteistyönä asumisen, peruspalvelujen joustavuuden ja turvallisuuden näkökulmista",
- seuraava Kaupunkistrategian indikaattori poistetaan: Vapaa-ajan asuntojen määrä.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Kv § 89

Oheismateriaali 1

Strategiaraportti 2015

Kaupunginhallituksen ehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää, että

- linjaukseen 2.1.1 lisätään alatavoite: "Varaudutaan maahanmuuttajien määrän kasvuun toimialojen yhteistyönä asumisen, peruspalvelujen joustavuuden ja turvallisuuden näkökulmista",
- seuraava Kaupunkistrategian indikaattori poistetaan: Vapaa-ajan asuntojen määrä.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.